

KLAGANDE

Loren Seydan, 011118-0402

Ombud: Niklas Fjällström
Assistansjuristerna,
Östermalmsgatan 87 D
114 59 Stockholm

MOTPART

Försäkringskassan

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 10 juni 2015
i mål nr 7624-15, se bilaga A

SAKEN

Assistansersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten bifaller överklagandet och förklarar att Loren Seydan har rätt till assistansersättning.
 2. Kammarrätten överlämnar målet till Försäkringskassan för bedömning av assistansersättningens omfattning.
-

YRKANDEN M.M.

Loren Seydan yrkar att hon ska beviljas assistansersättning och att kammarrätten ska överlämna ärendet till Försäkringskassan för beräkning av antalet timmar för vilket ersättning ska utgå.

Till stöd för sin talan anför Loren Seydan bl.a. följande. Försäkringskassan har, till synes utan medicinskt stöd för sin uppfattning, genomgående beaktat tidsåtgången för hennes hjälpbehov med personlig hygien, måltider samt på- och avklädning utifrån en skönsmässig bedömning.

Förvaltningsrätten gör ingen egentlig egen utredning utan väljer att följa Försäkringskassans bedömning i samtliga moment. Detta trots flera intyg där personer i sin profession uttryckt stöd för hennes redogörelse. Kommunen har också i sin utredning gällande personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade funnit att hennes grundläggande hjälpbehov överstiger 20 timmar per vecka.

När Försäkringskassan bedömer om en sökande behöver personlig assistans i sin dagliga livsföring ska tidsberäkningen utgå dels i från vad som kan anses vara rimliga och normala aktiviteter för personer i samma ålder som den försäkrade, dels utifrån det behov som finns på grund av funktionsnedsättningen. Det är viktigt att komma ihåg att då hon är väldigt stel i kroppen går det inte att skynda eller stressa igenom momenten på grund av skaderisk. Hon var vid ansökningstillfället 12 år och fyllde 13 år innan Försäkringskassan fattade sitt beslut. Ungdomar i samma ålder utan funktionshinder behöver inte hjälp med att duscha, ta på eller av sig kläder, gå på toaletten eller äta. Detta innebär att Försäkringskassan ska bedöma hela momenten som hon behöver hjälp med, inte bara vissa utvalda. Försäkringskassan har nu valt att skala bort vissa delmoment samt dra bort minuter på flera moment.

På grund av sin uppfödningproblematik behöver hon äta många små och täta måltider. Hon behöver hjälp att finfördela maten och skala om det är aktuellt. Hon kan inte hantera kniv och gaffel samtidigt men kan äta själv med gaffel under en kortare stund. Hon behöver hjälp att föra maten till munnen efter ett tag då hon inte orkar fullfölja måltiden själv. Hon behöver alltid hjälp med att avsluta måltiden. Hon behöver hjälp med att hålla upp dryck. Hon kan inte själv ta för sig mat ur kylskåpet eller skafferiet eller ta ett glas vatten. Hon behöver hjälp med näringsdrycker vid samtliga måltider. Behov av handgriplig hjälp uppgår till 60 minuter under skoldagar och 80 minuter under lovdagar.

Försäkringskassans bedömning gällande hennes hjälpbehov med av- och påklädning grundas på ett missförstånd som uppkom vid hembesöket. Hennes mamma svarade då på hur lång tid det tar att ta av henne kläderna, vilket tar 10 minuter. Att ta på henne kläderna tar längre tid, 15 minuter per tillfälle. Denna tid omfattar då även påtagning av ortoserna. Sammanlagd tid för ett klädbyte är således 25 minuter. Gällande toalettbesök vill hon poängtera att hon under en skoldag går på toaletten fem gånger utanför skolan. Under en lovdag eller helgdag tillkommer minst ett toalettbesök som under skoldagar sker i skolan, vilket Försäkringskassan bortsett ifrån.

Hon åberopar synintyg utfärdat av synpedagog Anne Ahlsén, Stockholms syncentral, ADL-bedömning utfärdad av arbetspedagog Ingrid Berninger, Habiliteringscenter Söderstaden för barn, läkarintyg utfärdat av överläkare Kerstin Sars Zimmer, neurologmottagningen vid Sachsska barn- och ungdomssjukhuset och ADL-bedömning utförd av hennes skola.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Loren Seydans grundläggande hjälpbehov avseende personlig hygien inklusive toalettbesök har bedömts till största del vara av privat och integritetskänslig karaktär. Försäkringskassan har gjort en rimlighetsbedömning utifrån lämnad tidsåtgång för varje moment och

utifrån vad som har angetts i ADL-bedömningen. Den beaktade tiden har bedömts tillgodose det behov av hjälp som Loren Seydan har med personlig hygien inklusive toalettbesök, eftersom hon klarar av vissa moment självständigt.

För att hjälp med av- och påklädning ska betraktas som ett grundläggande behov ska hjälpbehovet vara avgränsat till den konkreta situationen att få kläderna av och på sig. Det är bara den handgripliga hjälpen inpå bara kroppen som är av så nära och integritetskänslig karaktär att det kan räknas till de grundläggande behoven. Hjälp med ytterkläder, dragkedjor och knappar betraktas inte som ett grundläggande hjälpbehov. Försäkringskassan har bedömt att den beaktade tiden om 30 minuter per dag väl tillgodoser Loren Seydans hjälpbehov vid klädbyte.

Beträffande Loren Seydans hjälpbehov med måltider framgår att hon kan föra maten till munnen själv men att hon behöver hjälp med att avsluta måltiden. Det framgår också att Loren Seydan klarar att äta själv i skolan och då inte behöver hjälp med att avsluta måltiden. Försäkringskassan har inte räknat bort den måltid Loren Seydan äter i skolan och den beaktade tiden är därmed väl tillgodosedd.

Försäkringskassan ifrågasätter inte att Loren Seydan, till följd av sin varaktiga funktionsnedsättning, behöver mycket hjälp och stöd samt kontinuitet för att få sin vardag att fungera på bästa möjliga sätt. Trots detta finner Försäkringskassan att Loren Seydans behov av hjälp med de grundläggande behoven inte är av den karaktären eller omfattningen att rätt till assistansersättning föreligger.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om Loren Seydan har ett sådant behov av hjälp med sina grundläggande behov att hon är berättigad till assistansersättning. För att

hon ska ha rätt till assistansersättning krävs att hon har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov under i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan.

Högsta förvaltningsdomstolen har i rättsfallet RÅ 2009 ref. 57 uttalat bl.a. följande när det gäller tillämpningsområdet för insatsen personlig assistans. Förarbetsuttalanden tyder närmast på att lagstiftaren främst har åsyftat sådana hjälpbehov som uppfattas som mycket privata och känsliga för den personliga integriteten och där den funktionshindrade måste anses ha ett särskilt intresse av att kunna bestämma vem som ska ge sådan hjälp och hur den ska ges. Det är inte all hjälp med t.ex. måltider eller påklädning som kan anses vara av detta kvalificerade slag.

Av utredningen i målet framgår att Loren Seydan har diagnosen hereditär spastisk paraplegi vilket innebär att de motoriska ledningsbanorna i ryggmärgen förtvinar. Loren Seydan har därför svårt att själv äta och dricka samt sköta sin personliga hygien och att klara av toalettbesök samt av- och påklädning på egen hand. Loren Seydan har också en grav synnedsättning som klassificeras som blindhet samt en nutritionsproblematik. Loren Seydan har enligt det senaste läkarintyget från oktober 2014 försämrats i sitt rörelsehandikapp.

Försäkringskassan har bedömt att Loren Seydans behov av hjälp med de grundläggande behoven uppgår till i genomsnitt 17,89 timmar per skolvecka och 19,45 timmar per lovvecka. I denna tid ingår hjälp med personlig hygien, toalettbesök, av- och påklädning samt måltider.

Kammarrätten konstaterar att Loren Seydans funktionshinder är omfattande. Hennes synnedsättning försvårar hennes rörelsehandikapp ytterligare. Mot den bakgrunden framstår den tidsåtgång för grundläggande behov som Försäkringskassan har godtagit som alltför lågt beräknad. Vidare har Försäkringskassan beräknat Loren Seydans hjälpbehov per dag på samma

sätt oavsett om det är frågan om skoldag eller helgdag. Den godtagna tidsåtgången per skolvecka är redan av den anledningen för lågt beräknad.

Utredningen ger inte stöd för att bedöma tidsåtgång per vecka för grundläggande hjälpbehov avseende personlig hygien, inklusive toalettbesök, på annat sätt än vad Försäkringskassan har gjort förutom att ytterligare tid måste beaktas för hjälp vid toalettbesök under helgdagar och andra lovdagar.

I fråga om av- och påklädning gör Loren Seydan gällande att hon har ett grundläggande hjälpbehov om 25 minuter per gång, dvs. 75 minuter per dag. Hjälpbehovet är detsamma oavsett om det är en skoldag eller en dag då hon är hemma. Mot bakgrund av att Loren Seydans funktionshinder innebär att alla moment under av- och påklädning måste ske lugnt och varsamt för att inte skada henne samt att de ortoser hon använder innebär att påklädningen tar extra lång tid framstår detta som rimligt.

Vad gäller Loren Seydans grundläggande behov i samband med måltider gör hon gällande att tidsåtgången för handgriplig hjälp är 60 minuter per dag under skoldagar samt 80 minuter per dag under lovdagar, då hon äter även lunch hemma. Av utredningen framgår att hon har en nutritionsproblematik vilket innebär att hon behöver äta ofta och i form av små måltider. Hennes problem med att svälja innebär att måltiderna tar längre tid. Vidare kan hon inte fullfölja en hel måltid på egen hand. Den tid om 30 minuter per dag som Försäkringskassan godtagit framstår mot denna bakgrund som låg och i synnerhet under lovdagar. Kammarrätten anser att tidsåtgången för grundläggande behov i samband med måltider kan beräknas till 60 minuter per dag under skoldagar och till 80 minuter per dag under lovdagar.

I och med detta står det klart att Loren Seydans sammanlagda behov av personlig assistans för de grundläggande behoven överstiger 20 timmar per

vecka både under skol- och lovveckor. Hon har därför rätt till assistansersättning.

Den som har rätt till assistansersättning för sina grundläggande behov har också rätt till assistansersättning för andra personliga behov, om de inte tillgodoses på något annat sätt. Av instansordningsskäl ankommer det på Försäkringskassan att som första instans ta ställning till och besluta om det exakta antalet timmar som Loren Seydan är berättigad till. Målet ska därför överlämnas dit för bedömning av assistansersättningens omfattning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Marie Bjernelius Lundahl
kammarrättsråd
ordförande

Elisabet Reimers
kammarrättsråd

Hanna Kristiansson
kammarrättsråd
referent

KLAGANDE

Loren Seydan, 011118-0402
Glavagatan 35
123 71 Farsta

Ombud: Veronica Hedenmark och Niklas Fjällström
Assistansjuristerna
Östermalmsgatan 87 D
114 59 Stockholm

MOTPART

Försäkringskassan
Processjuridiska enheten
103 51 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassans beslut 2015-03-30, se bilaga 1

SAKEN

Assistansersättning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Loren Seydan överklagar Försäkringskassans beslut.

Försäkringskassan vidhåller sitt beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Det är inte ifrågasatt att Loren Seydan tillhör den personkrets som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Frågan i målet är om hon har rätt till assistansersättning. En förutsättning för det är att den försäkrade behöver personlig assistans i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan för sådana grundläggande behov som avses i 9 a § LSS. Denna förutsättning framgår av 51 kap. 3 § socialförsäkringsbalken.

Enligt 9 a § LSS avses med personlig assistans personligt utformat stöd som ges åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov). Det är endast sådant hjälpbehov som är av personligt och integritetskänsligt slag som bör beaktas (jfr RÅ 2009 ref. 57). Vid bedömningen av om den enskilde har behov av insatsen i sin livsföring ska jämförelser göras med den livsföring som kan anses normal för personer i samma ålder (prop. 1992/93:159 s. 172).

Utredningen i målet visar bl.a. att Loren Seydan har en CP-skada, spastisk diplegi och en svår synskada. CP-skadan medför att hon har svårigheter att förflytta sig gående och att hon är svag i armar och händer.

Tidsåtgången för hjälp med hennes grundläggande behov uppgår enligt Försäkringskassans bedömning till i genomsnitt cirka 17,89 timmar per skolvecka och 19,45 timmar för ledig vecka. Loren Seydan anser att tiden uppgår till mer än 20 timmar per vecka.

Förvaltningsrätten anser att det utifrån Loren Seydans överklagande, Försäkringskassans utredning och det medicinska underlaget i målet, inte är visat att Loren Seydans grundläggande behov uppgår till i genomsnitt minst 20 timmar per vecka. Förvaltningsrätten finner därför att Försäkringskassans beslut är riktigt och att överklagandet ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (DV 3104/1 A).

Robert Johansson

Rådman

Marielle Andersson har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

